

ΕΚΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Η οικολογική κρίση και τα μηνύματά της

A. Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής

Επιλέξτε τη σωστή από τις παρακάτω προτάσεις, θέτοντάς την σε κύκλο.

1. Η παραγωγή περισσότερων *ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΩΝ ΑΓΑΘΩΝ* αποβλέπει
 - α) στην καταπολέμηση της φτώχειας στα υπανάπτυκτα κράτη
 - β) στη μείωση των ποσοτήτων πρώτων υλών που πλεονάζουν
 - γ) στη δημιουργία νέων αναγκών και στην προσπάθεια ικανοποίησής τους

2. Το *ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ* σχετίζεται με τη
 - α) μελέτη και έρευνα της αλλοίωσης των φυσικών οικοσυστημάτων
 - β) βιολογική έρευνα πάνω στους παράγοντες προσαρμογής των ειδών
 - γ) μελέτη των μεθόδων αύξησης της παραγωγής τροφίμων

3. Η *ΛΑΤΡΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ*
 - α) μειώνει την ποσότητα των παραγομένων προϊόντων
 - β) αυξάνει την ποιότητα των παραγομένων προϊόντων
 - γ) υποβαθμίζει την ποιότητα ζωής
 - δ) σταθεροποιεί την οικονομική πρόοδο

4. Η *ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ* είναι ευνοϊκή ή δυσμενής για το κοινωνικό σύνολο, ανάλογα με
 - α) τον τρόπο που χρησιμοποιείται, τις ανάγκες που καλύπτει και το σύστημα αξιών που υπηρετεί
 - β) τα ποσά που διατίθενται για την κατασκευή μηχανών
 - γ) τα κεφάλαια που επενδύονται στις εμπορικές επιχειρήσεις
 - δ) τη διαφήμιση των νέων τεχνολογικών εφαρμογών

5. *ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ* είναι
- α) η αύξηση των καλλιεργούμενων εκτάσεων
 - β) η βελτίωση των συνθηκών υγιεινής διαβίωσης
 - γ) η εξαφάνιση πολλών ειδών από τον οργανικό κόσμο
6. Παράγοντας που έχει συμβάλει στην *ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΚΡΙΣΗ* είναι
- α) η συνεχής αναδάσωση των ορεινών περιοχών
 - β) η δεντροφύτευση περιοχών κοντά στις πόλεις
 - γ) η διατάραξη των φυσικών οικοσυστημάτων
 - δ) ο έλεγχος των βιομηχανικών αποβλήτων
7. Ο *ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΕΙΝΑΙ ΣΤΕΝΑ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΟΣ ΜΕ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ* γιατί
- α) από αυτά παίρνει μέρος της τροφής του
 - β) παρέχει σε αυτά οφέλη από την τεχνολογία που αναπτύσσει
 - γ) δίνει σε αυτά μεγάλες ποσότητες ενέργειας από αυτές που παράγει
 - δ) η τεχνολογική εξέλιξη βελτιώνει την ποιότητα των οικοσυστημάτων
8. Η *ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ* σε ολόένα και μεγαλύτερες βιομηχανικές μονάδες δημιουργεί
- α) καλύτερες συνθήκες εργασίας
 - β) μικρότερο κόστος στην παραγωγή
 - γ) υγιεινές συνθήκες διαβίωσης
9. Το μειονέκτημα της *ΛΑΤΡΕΙΑΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ* είναι η
- α) μείωση των τιμών των προϊόντων
 - β) εξαιρετικά ιεραρχημένη οργάνωση της εργασίας
 - γ) ελάττωση της ποσότητας παραγωγής
10. Η *ΛΑΤΡΕΙΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ*
- α) κάνει τους ανθρώπους εύπορους
 - β) δημιουργεί συνθήκες υγιεινής διαβίωσης
 - γ) προκαλεί άνοδο του επιπέδου μόρφωσης
 - δ) προκαλεί κοινωνικές ανισότητες

11. Μια ισορροπημένη *ΟΙΚΟ-ΑΝΑΠΤΥΞΗ* στηρίζεται
- α) στην τεχνολογική έρευνα
 - β) στη γνώση του χώρου στον οποίο ζει ο άνθρωπος
 - γ) σε μεγάλες ποσότητες ενέργειας
12. Η *ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ* του ανθρώπου απέναντι στα τεχνολογικά προϊόντα επηρεάζεται από
- α) τα παραγωγικά και καταναλωτικά πρότυπα
 - β) τα μορφωτικά αγαθά
 - γ) την επιστημονική έρευνα
13. Χαρακτηριστικό του σημερινού *ΜΟΝΤΕΛΟΥ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ* είναι η
- α) ποιότητα ζωής στις πόλεις
 - β) μονόπλευρη ποσοτική αύξηση της παραγωγής
 - γ) δημιουργία άνετων χώρων κατοικίας και αναψυχής
14. Ο κυριότερος παράγοντας δημιουργίας *ΤΕΧΝΗΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ* είναι
- α) η επιθυμία απόκτησης περισσότερων γνώσεων
 - β) ο ρόλος της κατανάλωσης στον προσανατολισμό των ανθρώπινων επιθυμιών
 - γ) η ανάπτυξη της επιστημονικής έρευνας
15. Τα *ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ*
- α) αντιτίθενται στην αγορά ολοένα και περισσότερων προϊόντων
 - β) προωθούν τη διαμόρφωση θετικών μόνο συμπεριφορών
 - γ) κατασκευάζουν καινούριες ανάγκες και δημιουργούν ζήτηση για προϊόντα αμφίβολης ποιότητας
16. Η *ΜΕΓΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ* μπορεί να προκαλέσει
- α) προσφορά μεγάλων μισθών στους εργαζομένους
 - β) επαρκή επιστημονική ενημέρωση
 - γ) επιζήμια υπερ-εκμετάλλευση των φυσικών μας πόρων

17. Βασική *ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΑΡΧΗ* είναι ότι
- α) το περιβάλλον μπορεί να δεχτεί απεριόριστες ρυπαντικές δραστηριότητες
 - β) οι φυσικοί πόροι και το δυναμικό της γης δεν μπορούν να δεχτούν απεριόριστα τις ανθρώπινες ρυπαντικές δραστηριότητες
 - γ) τα οικοσυστήματα ανέχονται οποιοσδήποτε ανθρωπογενείς επιδράσεις
 - δ) το περιβάλλον αδιαφορεί στις ανθρώπινες επεμβάσεις
18. Από πολλούς η *ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΑΥΞΗΣΗ* θεωρείται ως παράγοντας
- α) οικονομικής προόδου
 - β) οικολογικής κρίσης
 - γ) οικονομικής ανάπτυξης
19. Η *ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΑΥΞΗΣΗ* οφείλει να οδηγεί σε
- α) πολιτική αύξησης του πληθυσμού
 - β) οικονομική ενίσχυση των ολιγομελών οικογενειών
 - γ) λήψη κοινωνικών μέτρων, όπως είναι ο έλεγχος των γεννήσεων
20. Την *ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΚΡΙΣΗ* μπορούν να επιλύσουν μελέτες που
- α) διερευνούν τους νόμους εξισορρόπησης του περιβάλλοντος
 - β) ενοποιούν τους φυσικούς πόρους, τη διαθέσιμη τεχνολογία, τις πολιτικο-οικονομικές δομές και τις κοινωνικο-ψυχολογικές διαστάσεις της πληθυσμιακής αύξησης
 - γ) καταγράφουν τους νόμους λειτουργίας των οικοσυστημάτων
21. Η *ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ* παράλληλα με την αύξηση του μεγέθους των πόλεων
- α) ισχυροποίησε τα ήθη και έθιμα των αγροτικών κοινωνιών
 - β) προσάρμοσε τα παλιά έθιμα στις αστικές συνήθειες
 - γ) διαμόρφωσε ισχυρά καταναλωτικά πρότυπα, νέες κοινωνικές στάσεις και πολύπλευρες οικονομικές επιδιώξεις

22. Οι *ΓΝΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ* αφορούν
- α) ολόκληρο το κοινωνικό σύνολο
 - β) μόνο την επιστημονική έρευνα
 - γ) κυρίως τη νομοθεσία
23. Η *ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ* σχετίζεται
- α) κυρίως με τις εκπαιδευτικές λειτουργίες και τις κοινωνικές δομές
 - β) μόνο με την πορεία της επιστημονικής έρευνας
 - γ) αποκλειστικά με την πολεοδομία και την τοπογραφία
24. Ένα νέο *ΠΟΙΟΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΖΩΗΣ* απαιτεί
- α) περισσότερη τεχνολογία και ενέργεια
 - β) περιορισμό του ανώφελου καταναλωτισμού και ειλικρινείς ανθρώπινες σχέσεις
 - γ) μεγαλύτερη παραγωγή αγαθών
 - δ) διεθνοποίηση της οικονομίας
25. *ΑΕΙΦΟΡΙΑ* παλαιότερα σήμαινε
- α) ρύθμιση της εκμετάλλευσης του δάσους για να έχει αυτό σταθερή απόδοση προϊόντων
 - β) συνεχή ανθοφορία των φυτών
 - γ) συνεχή καλλιέργεια των εδαφών
 - δ) αδιάκοπη καρποφορία των δέντρων
26. Σήμερα ο όρος *ΑΕΙΦΟΡΙΑ* σημαίνει
- α) διαρκή οικονομική ανάπτυξη
 - β) συνεχή συνεργασία ανάμεσα σε διάφορες οικονομικές τάξεις
 - γ) διασύνδεση επιστήμης και κοινωνίας
 - δ) πρότυπο διαχείρισης των φυσικών πόρων του πλανήτη μας

27. *ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ* είναι ανάπτυξη
- α) με έντονα τεχνολογικά χαρακτηριστικά
 - β) της γεωργίας και της δασοπονίας
 - γ) που ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να υπονομεύει την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες
 - δ) που αποβλέπει στο διαρκές οικονομικό κέρδος
28. Η *ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ*
- α) αποτελεί αποκλειστικά και μόνο φροντίδα των οικονομικών παραγόντων
 - β) συνδέεται με τον οικολογικό σχεδιασμό
 - γ) ρυθμίζεται από την αποδοτικότητα της οικονομίας
29. Στη σημερινή *ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ* το περιβάλλον
- α) είναι εναρμονισμένο με τον άνθρωπο
 - β) είναι αδιατάρακτο από ανθρώπινες επεμβάσεις
 - γ) έχει μετατραπεί σε μηχανισμό ικανοποίησης απεριόριστων ανθρώπινων επιθυμιών
30. Η *ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΗ ΑΝΙΣΟΤΗΤΑ* έχει σοβαρές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, επειδή ο φτωχός άνθρωπος πληθυσμός
- α) προσπαθεί να επιβιώσει μέσα από την υπερ-χρήση των φυσικών του πόρων
 - β) απασχολείται σε βιομηχανίες που ρυπαίνουν το περιβάλλον
 - γ) κερδοσκοπεί μέσω της αλόγιστης εκμετάλλευσης των φυσικών του πόρων

31. *ΑΙΣΙΟΔΟΞΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ* για την προστασία του περιβάλλοντος αποτελεί
- α) η τεχνολογική εξέλιξη που θα υπερνικήσει τις διαταραχές του φυσικού περιβάλλοντος
 - β) η πολύ-επιστημονική συνεργασία, τα τεχνολογικά επιτεύγματα και η περιβαλλοντική αγωγή που μπορούν να βοηθήσουν στην επίλυση των περιβαλλοντικών προβλημάτων
 - γ) η οικονομική ανάπτυξη που θα ελαχιστοποιήσει τα μειονεκτήματα που προκύπτουν από τη διαταραχή του περιβάλλοντος
32. Κορυφαίος σκοπός της *ΟΙΚΟ-ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ* είναι
- α) η απόκτηση θεωρητικών γνώσεων για το περιβάλλον
 - β) η γνώση των σύγχρονων τάσεων της τεχνολογικής έρευνας
 - γ) η ανάπτυξη οικολογικής δράσης, συνείδησης και ευθύνης
33. Η *ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ* μπορεί να εφαρμοστεί διαμέσου
- α) πρακτικής κατάρτισης στο εργαστήριο
 - β) εντατικής απόκτησης θεωρητικών γνώσεων
 - γ) έμπρακτων, βιωματικών, δι-επιστημονικών και δι-ερευνητικών διδακτικών μεθοδολογιών
34. Οι μηχανισμοί της *ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ* μπορούν
- α) να αναπτύξουν ένα ανθρωπιστικό σύστημα αξιών
 - β) να αγοράσουν ή να πουλήσουν οποιαδήποτε πολιτισμική, πνευματική ή ιδεολογική αξία
 - γ) να μειώσουν τις κοινωνικές ανισότητες
35. Η *ΟΙΚΟ-ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ* εκτιμά τον άνθρωπο ως
- α) δημιουργικό μέρος της φύσης
 - β) μέλος της παραγωγικής διαδικασίας
 - γ) καταναλωτή των παραγομένων αγαθών
 - δ) αποδέκτη της τεχνολογικής εξέλιξης

B. Ερωτήσεις αντιστοίχισης

Αντιστοιχίστε τις έννοιες της στήλης Α με τις αυτές της στήλης Β, με ένα συνδυαστικό βέλος.

1.

A	B
– φυσικά οικοσυστήματα	α. διατάραξη των οικοσυστημάτων σε σχέση με την παραγωγική διαδικασία, την τεχνολογική εξέλιξη και την πληθυσμιακή αύξηση
– οικολογική κρίση	β. καθορίζει τις μεταβολές των οικοσυστημάτων, προπάντων όταν αποτελεί αυτοσκοπό οικονομικής ανάπτυξης
– παραγωγική διαδικασία	γ. από αυτά ο άνθρωπος παίρνει μέρος της τροφής του

2.

A	B
– έλεγχος γεννήσεων	α. εξαρτώνται από ένα πλήθος αλληλοσχετιζόμενων παραγόντων, όπως είναι οι κοινωνικές αξίες, οι επιστημονικές αρχές, τα οικονομικά μέσα κ.ά.
– πληθυσμιακή πίεση	β. στοχεύουν στην ποιότητα του περιβάλλοντος, μέσω ενημερωμένων πολιτών που επηρεάζουν την περιβαλλοντική νομοθεσία και πολιτική
– νέες δομές της κοινωνίας	γ. αποτελεί κοινωνικό μέτρο που σχετίζεται με οικονομικούς, πολιτικούς και εκπαιδευτικούς παράγοντες
– περιβαλλοντικές επιλογές	δ. έχει κοινωνικές και ψυχολογικές διαστάσεις, που σχετίζονται με τους φυσικούς πόρους, την τεχνολογία και τις πολιτικο-οικονομικές δομές

3.

A

B

- αιεφόρος ανάπτυξη
- τεχνολογικές δυνατότητες
- εκδημοκρατισμός της κοινωνίας
- κοινωνία της αγοράς

- α. ορίζει την κατεύθυνση που πρέπει να ακολουθήσει η τεχνολογική εξέλιξη για να υπηρετήσει την προστασία της φύσης
- β. τρόπος διαχείρισης των οικοσυστημάτων που ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος, χωρίς να υπονομεύει την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες
- γ. μεγιστοποιεί τα κέρδη, χωρίς να ενδιαφέρεται ιδιαίτερω για τον κοινωνικό έλεγχο
- δ. δεν μπορούν πάντοτε να επανορθώσουν τις οικολογικές βλάβες

4.

A

B

- ανισότητες εισοδήματος
- πολυ-επιστημονική διασύνδεση
- οικο-περιβαλλοντική αγωγή

- α. φιλοσοφική, παιδαγωγική και μεθοδολογική κατεύθυνση του εκπαιδευτικού μας συστήματος
- β. εκδηλώνονται ανάμεσα στις πλούσιες και φτωχές χώρες, οι οποίες εντείνουν την εξάντληση και την καταστροφή των φυσικών πόρων του πλανήτη μας
- γ. συνεργασία των επιστημών με σκοπό την αντιμετώπιση της οικολογικής κρίσης

Γ. Ερωτήσεις διάταξης

Βάλτε στη σωστή σειρά τις παρακάτω έννοιες ή διαδικασίες με βάση

1. τη διαδικασία πρόκλησης της οικολογικής κρίσης, (ξεκινώντας από την απαίτηση για νέα καταναλωτικά αγαθά)
 - α) αύξηση απαιτήσεων για νέα καταναλωτικά αγαθά
 - β) εξάντληση φυσικών πόρων
 - γ) νέες ανάγκες
 - δ) οικολογική κρίση

2. τις συνέπειες του υπερπληθυσμού σε σχέση με τη διαμόρφωση της σημερινής οικολογικής κρίσης
 - α) μεγάλες επεμβάσεις στη φύση
 - β) υπερπληθυσμός των πόλεων
 - γ) υποβιβασμός της ποιότητας ζωής

3. τον προσδιορισμό του ρόλου της τεχνολογικής εξέλιξης στη σύγχρονη κοινωνία
 - α) εκδημοκρατισμός της κοινωνίας
 - β) αποκατάσταση της ισορροπίας της φύσης
 - γ) τεχνολογική εξέλιξη

Δ. Ερωτήσεις σύντομης απάντησης και κρίσης

1. Μέσα από ποιους παράγοντες πρέπει να μελετηθεί η οικολογική κρίση;
2. Τι σημαίνει ο όρος αειφορία με τη στενή οικονομική έννοια του όρου;
3. Ποια είναι η σημερινή έννοια του όρου αειφορία;
4. Ποιες είναι οι κορυφαίες επιδιώξεις της οικο-περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και αγωγής;

5. Ποιες συνέπειες της τεχνολογικής εξέλιξης θεωρείτε ως αρνητικές;
6. Εξηγήστε ποια είναι η σχέση μεταξύ κατανάλωσης και κοινωνικών ανισοτήτων.
7. Γιατί νομίζετε ότι τα πρότυπα παραγωγής και κατανάλωσης είναι η κύρια αιτία της οικολογικής κρίσης;
8. Γιατί οι περισσότεροι θεωρούν τον υπερπληθυσμό ως αποτέλεσμα και όχι ως αιτία της οικολογικής κρίσης;
9. Γιατί οι πολιτικοί εκφραστές της κοινωνίας μας οφείλουν να αντιμετωπίζουν το περιβαλλοντικό ζήτημα και την παγκόσμια οικολογική κρίση όχι μόνο ως πρόβλημα, αλλά και ως ευκαιρία σύνδεσης της κοινωνικής μέριμνας με τον οικολογικό σχεδιασμό και την περιβαλλοντική πολιτική;
10. Ποια είναι η σχέση μεταξύ εκδημοκρατισμού της κοινωνίας, τεχνολογικής εξέλιξης και αντιμετώπισης του περιβαλλοντικού προβλήματος;

